

Fason Üretim Sözleşmesi kapsamında ilgili firmaca bakımı üstlenilen hayvanların ürününün aynı firmaya satılması durumunda mükellefiyet tesisi ve uyulması gereken belge düzeni hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	VERGİ USUL KANUNU
Özelge no	27575268-105[235-2014-279]-86
Tarih	28.01.2015

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : 27575268-105[235-2014-279]-86

28/01/2015

Konu : Zirai ürün satışında mükellefiyet tesisi ve belge düzeni

İlgi özelge talep formunuzda; ... keçi çiftliği bulunan ...'nden ... tarihinde ...-TL karşılığında ... adet keçi satın aldığınız, şirketle yaptığınız sözleşme gereği şirketin keçilerin bakımını adınıza üstlendiği, ayrıca keçilerin sütünü de satın aldığı, süt karşılığında da hesabınıza aylık ödemeler yaptığı, şu ana kadar ...-TL'nin hesabınıza yatırıldığı, şirketin aldığı süt karşılığında yaptığı ödemeler için adınıza müstahsil makbuzu düzenlediği belirtilerek, müstahsil makbuzu alarak şirkete süt satmanızda herhangi bir mahsurun bulunup bulunmadığı, beyanname vermenizin gerekip gerekmediği hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep edilmiştir.

GELİR VERGİSİ KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun 52 nci maddesinin 2 nci fıkrasında "Zirai faaliyet; arazide, deniz, göl ve nehirlerde, ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme ve ıslah yollarıyla veyahut doğrudan doğruya tabiatıtan istifade etmek suretiyle nebat, orman, hayvan, balık ve bunların mahsullerinin istihsalını, avlanmasını, avcılar ve yetiştiricileri tarafından muhafazasını, taşınmasını, satılmasını veya bu mahsullerden sair bir şekilde faydalanılmasını ifade eder."

53 üncü maddesinin birinci fıkrasında "Çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançlar, bu kanunun 94 üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilir. 54 üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler ile bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan çiftçilerin kazançları gerçek usulde (zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre) tespit olunarak vergilendirilir. Kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçiler bu kazançları için beyanname vermezler."

hükümleri yer almıştır.

Diğer yandan aynı Kanunun 54 üncü maddesinde zirai kazancın gerçek usulde tespiti bakımından bir takvim yılı içinde dikkate alınacak işletme büyüklüğü ölçülerinin belirlenmesi konusunda Bakanlar Kuruluna yetki verilmiş olup, 1998/12095 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının (A) bendinin 24 üncü grubunda küçükbaş hayvan sayısı 750 adet (Bir yaşından küçük, küçükbaş hayvanlar ile kümes hayvanları hariç) olarak belirlenmiştir.

Yine aynı Kanunun 94 üncü maddesinde "Kamu idare ve müesseseleri, iktisadî kamu müesseseleri, sair kurumlar, ticaret şirketleri, iş ortaklıkları, dernekler, vakıflar, dernek ve vakıfların iktisadî işletmeleri, kooperatifler, yatırım fonu yönetenler, gerçek gelirlerini beyan etmeye mecbur olan ticaret ve serbest meslek erbabı, zirai kazançlarını bilanço veya ziraî işletme hesabı esasına göre tespit eden çiftçiler aşağıdaki bentlerde sayılan ödemeleri (avans olarak ödenenler dahil) nakden veya hesaben yaptıkları sırada, istihkak sahiplerinin gelir vergilerine mahsuben tevkifat yapmaya mecburdurlar." hükmüne yer verilmiş olup 11 numaralı bendinde çiftçilerden satın alınan ziraî mahsuller ve hizmetler için yapılan ödemelerden tevkifat yapılacağı belirtilmiş ve bu tevkifat oranı hayvanlar ve bunların mahsulleri ile kara ve su avcılığı mahsulleri için, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlar için % 1 bunun dışında kalanlar için % 2; diğer ziraî mahsuller için, ticaret borsalarında tescil ettirilerek satın alınanlarda % 2, bunun dışında kalanlarda % 4, zirai hizmet alımlarında, orman idaresine veya orman idaresine karşı taahhütte bulunan kurumlara yapılan ormanların ağaçlandırılması, bakımı, kesimi, ürünlerin toplanması, taşınması ve benzeri hizmetler için % 2, diğer hizmetler için % 4 olarak belirlenmiştir.

Öte yandan anılan şirketle aranızda imzalanan "... Çiftliğinde Fason Üretim Sözleşmesi"nin "Şirketin Sorumlulukları" başlıklı 2 nci maddesinde "Şirket ... keçilerinin sürekli sağlık sigortalarının yaptırılması, sözleşme süresi içinde aşlarının ve ilaçlarının düzenli olarak ve zamanında yapılması, süt veriminin artırılması için keçilerin beslenmesine azami oranda dikkat edilmesi, şirkete ait diğer

hayvanlardan ayırt edilmeden bakımına gerekli özenin ve veterinerlik hizmetinin verilmesi, Yatırımcıya ait hayvanların sözleşme süresince tüm yem, bakım, veterinerlik ve sigorta prim ödemelerini yapmakla yükümlüdür...", "Umumi Şartlar" başlıklı 3 üncü maddesinde de "... Şirket, Yatırımcının adına kayıtlı olan hayvanlara sözleşme süresince yapacağı her türlü bakım ve teknik hizmet bedeli olarak anaç konumuna gelmiş hayvanların doğumlarını takiben her yeni doğan yavruları masraflarına karşılık olarak alacaktır..." hükümleri yer almıştır.

Bu çerçevede satın aldığınız keçilerin anlaştığınız şirkete yetiştirilmesi için bırakılması, gerekli yem ve diğer üretim girdilerinin yine bu şirket tarafından sağlanması yapılan faaliyetin zirai faaliyet olmasını ve şahsınızın da çiftçi olma vasfınızı değiştirmeyecektir.

Ayrıca, zirai faaliyetiniz için işletme büyüklüğü ölçüleri 1998/12095 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının (A) bendinin 24 üncü grubunda belirlenen ölçüleri aşmaması veya bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olmamanız halinde bu faaliyetiniz dolayısıyla mükellefiyet tesis ettirilmesine ve beyanname verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Diğer yandan şirketin bakım masraflarına karşılık yavru keçiler ile sahip olduğunuz keçilerden elde edilen sütü satın almasından elde edilen hasılat tevkif suretiyle vergilendirilecek olup, söz konusu tevkifat sizin için nihai vergi olacaktır.

VERGİ USUL KANUNU YÖNÜNDEN DEĞERLENDİRME:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "Müstahsil Makbuzu" başlıklı 235 inci maddesinde, "Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar ile kazancı basit usulde tesbit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçiler gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden satın aldıkları malların bedelini ödedikleri sırada iki nüsha makbuz tanzim etmeye ve bunlardan birini imzalayarak satıcı çiftçiye vermeye ve diğerini ona imzalatarak almaya mecburdurlar. Mal tüccar veya çiftçi adına bir adamı veya mutavassıt tarafından alındığı takdirde makbuz bunlar tarafından tanzim ve imza olunur.

Çiftçiden avans üzerine yapılan mübayaalarda, makbuz, malın teslimi sırasında verilir.

Müstahsil makbuzunun tüccar veya alıcı çiftçi nezdinde kalan nüshası fatura yerine geçer..." hükmü yer almaktadır.

Buna göre, zirai faaliyetiniz için işletme büyüklüğü ölçüleri 1998/12095 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının (A) bendinin 24 üncü grubunda belirlenen ölçüleri aşmaması veya bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca veya on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olmamanız halinde bu faaliyetiniz dolayısıyla mükellefiyet tesis ettirilmesine gerek bulunmadığından, söz konusu şirketle aranızda imzalanan "... Çiftliğinde Fason Üretim Sözleşmesi" gereğince şirket tarafından bakım masraflarına karşılık yavru keçiler ile sahip olduğunuz keçilerden elde edilen sütün satın alınması

karşılığında ödenen bedeller için, söz konusu bedelleri ödeyen mükellef tarafından tarafınıza müstahsil makbuzu düzenlenmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026